Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Географічний факультет
(назва інституту/факультету)
Кафедра географії та менеджменту туризму
(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету
_____ Мирослав ЗАЯЧУК
«31» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ
(вкажіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов’язкова
(вказати: обов’язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма *Міжнародний туризм, Туризм і сфера гостинності*
(назва програми)

Спеціальність *J3 "Туризм та рекреація"*
(вказати: код, назва)

Галузь знань *J "Транспорт і послуги"*
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)

Факультет **Географічний**
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами викладається дисципліна)

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Організація екскурсійних послуг** складена відповідно до освітньо-професійних програм «Міжнародний туризм», та «Туризм і сфера гостинності».

Розробник: доц. ***Король Олександр Дмитрович***, завідувач кафедри географії та менеджменту туризму, д.геогр.н.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни: ***Король Олександр Дмитрович***, завідувач кафедри географії та менеджменту туризму, д.геогр.н.

Погоджено
з гарантом ОП «Туризм і сфера гостинності» _____ Галина КРУЛЬ

Погоджено
з гарантом ОП «Міжнародний туризм» _____ Тетяна СКУТАР

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від "25" серпня 2026 року

Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму _____ Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від "*31*" *серпня* *2026 року*

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету _____ Наталя АНДРУСЯК

1. Мета навчальної дисципліни полягає в розкритті теоретико-методологічних засад екскурсійної діяльності, технології підготовки і методичного забезпечення екскурсії; опанування методами проведення екскурсії.

Пререквізити. Вихідна.

2. Результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**:

- ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій
- ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії
- ЗК13. Здатність планувати та управляти часом
- СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- СК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)
- СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал
- СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації
- СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

Програмні результати навчання:

- ПРН3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ
- ПРН6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів
- ПРН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання Стандартів якості і норм безпеки
- ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності
- ПРН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг
- ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері
- ПРН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
- ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв’язання.

Студенти також мають:

Знати:

- аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;
- сутність поняття екскурсії, функції та ознаки екскурсії; класифікацію екскурсій за змістом та іншими ознаками; основні етапи технології підготовки нової екскурсії; методи показу та розповіді на екскурсії.

Вміти:

- відбирати та оцінювати екскурсійні об'єкти, прокладати маршрут, укладати текст і методичну розробку екскурсії; проводити екскурсію із використанням методичних прийомів показу та розповіді.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни *Організація екскурсійних послуг*												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	5,0	150	2	30	30	-	-	90	-	іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. «Теоретичні засади екскурсійної справи»						
Тема 1. Поняття екскурсії.	4	2	-	-	-	2
Тема 2. Функції екскурсії.	6	2	-	-	-	4
Тема 3. Класифікація екскурсій за змістом.	12	4	-	-	-	8
Тема 4. Класифікація екскурсій за іншими ознаками.	12	4	-	-	-	8
Модуль контроль	2	2	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. «Технологія підготовки екскурсії»						
Тема 5. Відбір та оцінка екскурсійних об'єктів.	18	-	6	-	-	12
Тема 6. Розробка маршруту екскурсії.	12	-	4	-	-	8
Модуль контроль	2	-	2	-	-	-
Всього Модуль 1	68	14	12			42
Модуль 2						

Тема 1. Екскурсійні об’єкти та маршрут.	4	4	-	-	-	-
Тема 2. Підготовка тексту екскурсії.	46	4	14	-	-	28
Тема 3. Методика проведення екскурсії.	14	4	-	-	-	10
Тема 4.Техніка проведення екскурсії.	12	2	-	-	-	10
Модуль контроль	6	2	4	-	-	-
Всього Модуль 2	82	16	18			48
Всього годин	**150**	**30**	**30**			**90**

Тематика лекційних занять із переліком питань

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади екскурсійної справи.

Тема 1. Поняття екскурсії.

Еволюція та сучасний зміст поняття екскурсія. Ознаки екскурсії.

Тема 2. Функції екскурсії.

Функція пізнання. Функція виховання. Функція організації культурного дозвілля. Функція розширення світогляду та формування інтересів.

Тема 3. Класифікація екскурсій за змістом.

Оглядові екскурсії. Тематичні екскурсії: історичні; природознавчі; мистецтвознавчі; літературні; виробничі; архітектурні; культово-релігійні.

Тема 4. Класифікація екскурсій за іншими ознаками.

Класифікація екскурсій: за складом учасників; за місцем проведення; за способом пересування; за формою проведення.

Змістовий модуль 2. Технологія підготовки екскурсії.

Тема 1. Екскурсійні об’єкти та маршрут.

Поняття екскурсійних об’єктів. Відбір та оцінка екскурсійних об’єктів. Розробка маршруту екскурсії. Апробація маршруту та його картосхема.

Тема 2. Підготовка тексту екскурсії.

Контрольний текст екскурсії. Індивідуальний текст екскурсії. Розповідь та індивідуальний текст, техніка його використання. Індивідуальний текст і драматургія: єдність дії та сувій екскурсії; жанр, фабула та композиція тексту екскурсії.

Тема 3. Методика проведення екскурсії.

Показ екскурсійних об’єктів. Методичні прийоми показу. Розповідь на екскурсії. Методичні прийоми розповіді. Особливі методичні прийоми на екскурсії.

Тема 4. Техніка проведення екскурсії.

Техніка проведення екскурсії.

3.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми		Кількість годин	Кількість балів
1	Назва: Завдання: Результати:	Об’єкти та маршрут екскурсії Обрати туристичну дестинацію для розробки екскурсії Підготувати фотографії та текстову інформацію про об'єкти та ділянки маршруту екскурсії за зразком На основі цих матеріалів, розробити в програмі Google Earth проєкт екскурсії для обраної туристичної дестинації. Google Earth проєкт екскурсії для обраної туристичної дестинації.	12	20
2	Назва: Завдання: Результати:	Хронологічно-об'єктний зміст тексту екскурсії. Відібрати літературні джерела з інформацією про екскурсійні об’єкти. Підготувати хронологічно-об'єктний зміст екскурсії, відповідно до маршруту та відібраних об’єктів. Хронологічно-об'єктний зміст тексту екскурсії.	6	5
3	Назва: Завдання: Результати:	Підготовка тексту екскурсії. Підготувати індивідуальний текст екскурсії, відповідно до хронологічно-об'єктного змісту екскурсії. Індивідуальний текст екскурсії.	12	20
Всього			**30**	**45**

3.4. Самостійна робота*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття екскурсії.	2
2	Функції та ознаки екскурсії.	4
3	Класифікація екскурсій за змістом.	8
4	Класифікація екскурсій за іншими ознаками.	8
5	Відбір та оцінка екскурсійних об’єктів.	12

6	Розробка маршруту екскурсії.	8
7	Підготовка тексту екскурсії.	28
8	Методика проведення екскурсії.	10
9	Техніка проведення екскурсії.	10
Всього		90

*Оцінка самостійної роботи входить до тематичного і підсумкового контролю.

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- дослідна робота та метод проекту;
- презентації, відеоматеріали;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Система контролю та оцінювання

Методи контролю:

- стандартизовані тести;
- контрольні тестування;
- усне опитування;
- захист і презентація результатів виконаних практичних завдань (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- доповідь із презентацією з теоретичних питань.

Форма контролю: іспит (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (наскрізні індивідуальні проекти; презентації та тематичні тестування). Кількість передбачених балів за різні види робіт також зазначені у силабусі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів та під час захистів практичних робіт.

Тестові завдання розроблені до кожного змістового модуля. Підсумкові тести (іспит) покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

6. Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, які варто визначати за допомогою числової (відсоткової) шкали оцінювання знань і трансформувати в оцінку використовуваної рейтингової шкали у кількості балів, що виділяються для кожного запланованого результату навчання навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання за основними видами робіт – завантажити >>>

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота			Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2		
Теоретичний	Практичний	Практичний		
15	20	25	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	незадовільно з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

7. Зарахування результатів неформальної освіти

Неформальна/інформальна освіта за темами курсу. Форми інформальної освіти (самоосвіти): очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (дистанційні курси, семінари, конференції, вебінари).

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» (https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf) допускається зарахування окремих практичних занять, навчальних елементів та отримання додаткових балів при наявності сертифіката (свідоцтва, тощо), отриманого здобувачем у неформальній освіті (курси, тренінги) з вивчення тем,

охоплених змістовим наповненням курсу. За умови проходження навчальних тренінгів в рамках інформальної освіти на фахових платформах Prometheus (https://prometheus.org.ua), EdEra (https://ed-era.com/courses) та інших, виконання всіх завдань та отримання безкоштовного сертифікату, здобувач може отримати додатково 5 балів до підсумкової оцінки по освітній компоненті. Оцінювання 0,5 бала за 1 год. навчання за курсом, що відповідає тематиці навчальної дисципліни.

8. Література

Основна література

1. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: Навчально-методичний посібник. Чернівці: ЧНУ, 2016. 144 с. https://get.ucoz.net/_ld/4/418_Organizatsiya_e.pdf
2. Організація екскурсійної діяльності : підручник / М. М. Поколодна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 180 с.

Додаткова література

3. Організація екскурсійних послуг : навчально-методичний посібник / С. Г. Нездоймінов. Одеса : Астропринт, 2011. 216 с.
4. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посібник / В. К. Бабарицька, А. Я. Короткова, О. Ю. Малиновська. Київ: Альтерпрес, 2007. 462 с.
5. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посібник / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко. Київ : Кондор, 2004. 166 с.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-

fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.